

NOS

Medlemsorgan för Föreningen Natur och Samhälle i Norden. Utkommer med fyra nummer per år. Nr 4, 1994

Hej medlem! Välkommen till höstsåsongen!

Jag hoppas, att du - var du än har befunnit dig - har tagit vara på den sommar som gått till meteorologihistorien. Nu rasslar "les feuilles mortes" (som Jacques Prévert en gång diktade om) på gatan utanför fönstret som ännu står öppet, medan börjar björkarna leka gullregn med klargula hängen mitt i grönskan. Det är en tid för sommarminnen men också för planer och nya tag.

I somras fick jag anledning att för första gången besöka Canada. Även om jag mestadeles befann mig i storstäder så kände jag där att natur och samhälle var nära varandra - på gott och ont, naturligtvis. Där som i många andra länder har industri- och konsumtionssamhället förvisso kommit i konflikt med ursprungsbefolkningen och naturvårdarna, men det finns en stark vilja att lösa miljöproblemen - och stolthet när man lyckas.

Intresset för natur och naturvård visar sig i flera former - från små pedagogiska naturcentra av känt slag i strövområden till magnifika anläggningar som biodomen i Montréal - där man har inrättat fyra helt olika biotoper med växter och djur under ett tak - och den botaniska trädgården i Montréal (Även botaniska analfabeter som jag kan uppskatta den). På bara en timme kan man ta sig med lokalbuss och linbana från skyskraporna i Vancouvers Central Business District till 1.200 meters höjd på toppen av Grouse Mountain - där man mitt i juli kan skåda bort mot snöklädda bergstoppar österut, längre in i landet.

Men nu är det höst, dimmornas och de mogna frukternas årstid (P.G. Wodehouse), men också föredragens, vandringarnas och inte minst havtornets årstid (egen fatatur). Allt fler upptäcker havtornets goda bär. I kollegan Eskilstuna-kuriren läser NOS-red. att havtornsglass är gott. Det är det säkert. Undertecknad brukar göra parfait på bären, men de duger också som smaksättning i likör, brännvin och fromage. Bild-Vi upplyser oss om att finnbären (som de också kallas) är ett gott skydd mot skörbjugg tack vare sin höga halt av C-vitamin. Samma tidning föreslår att man använder dem till soppa, kräm, sylt, saft och marmelad. Följ med - vi upptäcker och plockar tillsammans!

Anders Schærström

Notiser

Benita har avgått. Vem efterträder?

Under de senaste åren har Benita Jansson varit centralfigur i vår programkommitté. Med fast hand och utpräglat ordningssinne har hon sett till att programmen blivit intressanta och varierade, att notiser kommit till och att bladen blivit pryddigt redigerade i rättan tid. Efter att ha fogat samman också detta höstprogram har hon dragit sig tillbaka för att lugnt och med gott samvete kunna delta i de framtida program som andra kommer att stå för. Tack Benita för många välkomponerade och välredigerade program!

Det finns visserligen andra goda förmågor kvar i programkommittén, men det är önskvärt att flera delar på arbetet. Dessutom är det faktiskt roligt att göra program. Vill du vara med och bestämma våra framtida föredrag, studiecirklar, exkursioner, resor o s v? Hör av dig till någon i styrelsen eller programkommittén så snart som möjligt!

FSNiN-medlem miljöbelönad

Det har kommit till styrelsens och NOS-red:s kännedom, att vår medlem Rune Däcker har fått Stockholms läns landstings miljöbelöning 1993. Rune Däcker bor på sin fritid på Helgö i Ekerö. Där har han tagit initiativ till och även lett arbetet med att muddra och ta bort vegetation i Helgö kanal mellan Helgö och Ekerö.

I motiveringen till belöningen står bl a följande: "I dag är kanalen en farbar, naturskön båtled, där förutsättningarna för ett rikt fågelliv ökat betydligt och vattenkvaliteten avsevärt förbättrats tack vare bättre genomströmning." Dessutom framhålles Rune Däckers insatser som ornitolog och som eldsjäl i natur- och kulturvård.

Vi gratulerar i efterhand!

Red.

Programförklaring

Föreningen Natur och Samhälle i Norden (FNSiN) är en partipolitiskt obunden, ideell förening. Föreningen vill samla intresserade av miljöfrågor och levnadsvillkor till ett allsidigt studium av natur och samhälle. Att upptäcka TILLSAMMANS är vår grundidé. I FNSiN möts människor med allehanda intressen.

Vi arrangerar EXKURSIONER till intressanta områden. Vi har gjort resor till Gotska Sandön, Bornholm, svenska fjällen och flera svenska landskap. Vi har paddlat kanot i Bergslagen, Sörmland och Uppland där vi allt efter intresse kunnat studera fauna, flora, arkeologi och kulturhistoria. Vi har firat midsommar i Halland och i Skåne. Vi har plockat svamp i skogarna kring Stockholm och tranbär på hälsingemyrar.

Vi arrangerar årligen EXPEDITIONER till områden nära och fjärran. Lofoten, Färöarna, Island, Spetsbergen, Grönland, Alaska, Hebriderna, New Foundland och Labrador är några av de områden som vi har besökt. Varje resa förbereds genom studiecirklar och redovisas i artikel- eller bokform.

Vi arrangerar STUDIECIRKLAR. Några ämnen har varit skärgården, energi, fjällkunskap, ortnamn, foto, modern isländska, geologi och meteorologi.

Vi arrangerar FÖREDRAG i en mängd aktuella ämnen såsom lågenergisamhället och bostadsmiljöer. Ofta berättar långväga resenärer till egna bilder om sina upplevelser runt om i världen.

Vi arrangerar MILJÖPOLITISKT: Nedre Dalälven, Tyresta-Åva, Järvafältet och Norra Djurgården är några av de områden som vi har engagerat oss för.

Som Du ser har FNSiN en mångsidig karaktär där Ditt speciella intresse blir tillgodosett och där Du genom Din medverkan kan berika föreningen. Dessutom glömmor vi inte bort att ha trevligt. Som medlem är Du välkommen att delta i dessa arrangemang. Resor och utflykter genomförs till låga självkostnadspriser.

Som medlem får Du dessutom medlemstidskriften NOS, fylld av intressanta artiklar.

FNSiN

Föreningen
Natur och Samhälle i Norden

Föreningens adress:
Box 49015, 100 28 Stockholm

Lokal i Stockholm:
Upplandsgatan 80 t.v. om porten
Tel: 08/ 33 49 59

Postgiro:
50 31 97 - 6 Huvudkonto
67 01 50 - 2 Medlemsavgifter
60 80 83 - 2 Beställning av skrifter

Ansvarig utgivare:
Anders Schaerström
Kometvägen 49, 183 33 Täby
08-665 29 00(A), 08-758 30 03(B)

Nästa NOS: Utkommer december 1994

Material till NOS skickas till:
PeO Sundqvist,
Grubbens gata 9, 112 32 Stockholm
08-653 71 92(B)

FNSiN Funktionärer 1994

Styrelse:

Ordförande

Anders Schaerström
Kometvägen 49
183 33 Täby
08-758 30 03 (b), 08-665 29 17 (a)

Vice ordf

Pia Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b), 08-34 91 10 (a)

Sekreterare

PeO Sundqvist
Grubbens gata 9
112 32 Stockholm
08-653 71 92 (b)

Kassör

Erik Elvers
Illerstigen 28
170 71 Solna
08-85 84 88 (b), 08-788 29 98 (a)

Övriga ledamöter:

Ola Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b)

Birgitta Traxel
Vesslevägen 40 nb
161 40 Bromma
08-25 03 35 (b), 08-616 21 96 (a)

Kaj Valtersson
Vårdshusvägen 20, 7 tr
145 50 Norsborg
08-53 18 15 87 (b), 08-08-16 23 91 (a)

Bo Zachrisson
Birkagatan 2
113 36 Stockholm
08-31 02 33 (b), 08-16 22 18 (a)

Programkommitté:

Vakans

Boel Jorup
Götgatan 97
116 62 Stockholm
08-640 02 91 (b)

Britt Andersson
Ringvägen 76 3tr
118 60 Stockholm
08-642 36 17 (b), 08-788 21 89 (a)

Kaj Valtersson
(se ovan)

Liisa Holopainen
Ångskärsgratan 3 7tr
115 29 Stockholm
08-64 49 54 (b)

Kontaktpersoner:

FNSiN- Höga kusten
Lena Hermansson
Svanö 25
870 40 Lunde
0612-303 50 (b)

FNSiN-Uppland
Sven A Nyberg
Valthornsvägen 31
752 50 Uppsala
018-40 47 70 (b)

FNSiN-Värmland
Lena Sewall
Älvrosgratan 4
654 61 Karlstad
054-18 68 75 (b)

FNSiN-Östergötland
Håkan Bley
Sköldvägen 18
616 33 Åby
011-631 69 (b), 011-19 11 04 (a)

Medlemsavgiften 1994:

Fullbetalande medlem	110 kronor
Ny d:o efter 1/7	55 kronor
Familjemedlem	25 kronor

Betala till postgiro 67 01 50-2 !!

Island 50 år

Intryck från Island jubileumsåret 1994

Island tillhörde länge Danmark. Under 1800-talet växte självständighetssträvandena, och år 1874 fick man en egen författning, år 1904 ett eget statsråd och slutligen - inte minst inspirerad av Norges frigörelse från Sverige - en självständig ställning inom Danmark: de båda länderna var förenade i en personalunion med gemensam konung och utrikespolitik men Island blev självstyrande i inrikes frågor. I avtalet stadgades att det skulle omförhandlas efter 25 år. När man nått fram till år 1943 led Europa under det stora kriget, Hitlertyskland hade besatt Danmark och på Island fanns trupper från de allierade. Som Danmark inte kunde sköta sina åtaganden enligt avtalet började man överväga en total frigörelse från det danska väldet. Danskarna liksom en del islänningar såg gärna att unionen skulle avvecklas först när kriget var slut, men efter en folkomröstning där 70536 av de 71671 röstande (98,4%) stödde att unionen skulle upphävas förklarade sig Island självständigt, och den 17 juni 1944 utropades republiken i hållande regn på Þingvellir. Dagen var inte vald av en slump: 1800-talets store förkämpe för Islands självständighet, *Jón Sigurðsson*, var född den 17 juni 1811.

I somras firade alltså republiken sin 50-årsdag. Åtminstone sju FNSiN-medlemmar övervarade jubileet, därav sex i en grupp (resan dock företagen utanför föreningsprogrammet). Vi - sexpersonersgruppen - hade tänkt fara till Island 15 juni, och eftersom det kunde bli många som ville fira jubileet ringde jag Flugleiðir redan i februari för att beställa biljetter. Planet var emellertid fullbokat, dock inte beroende på republikens 50-årsdag utan på en större fotbollstävling uti Amerikat, så avresan skedde i stället den 14 juni. De stora högtidligheterna hölls på Þingvellir, men givetvis var det fest runt om landet. Vi hade funderat på att fara till Þingvellir (bussar skulle gå hela dagen från Rvík) men vi befarade att det skulle bli mycket folk, svårt att se något och möjligen trafikproblem och höll oss därför kvar i Reykjavík. Förmiddagen kändes på sitt sätt litet avslagen: alla butiker var förstas stängda och frånsett en kransnedläggning vid Jón Sigurðssons staty på Austurvöllur var allt mycket stilla på gatorna. Fram på dagen såg vi dock omkring tio äldre flygplan lyfta från Reykjavíks flygplats och försvinna i formation österut.

På eftermiddagen vändes allt, och plötsligt kryllade det av nationaldagsfirare. Scouterna med musikkår tågade nedför Laugavegur mot centrum,

runt om sjön Tjörnin pågick lekar för och med barnen, orkestrar underhöll och Lækjargata var fylld av människor, så fylld att man oroligt kunde undra om det skulle vara glest på Þingvellir.

Vi skulle lämna Rvík nästa dag och få en bil levererad på kvällen den 17 juni för den fortsatta resan. Bilens ägare skulle vara på Þingvellir fram till ca kl 4 och sedan komma till det lilla hemtrevliga gästhem (Gistihúsið 101) där vi bodde. Klockan blev 5 utan att någon bil syntes till, hon blev 6, hon blev 7... Inget svar hos mina kontakter när jag försöker ringa dem, gästhemsvärden vet att berätta att det är stort trafikkaos på vägen från Þingvellir sedan större delen av de 75000 besökarna där samtidigt bestämt sig för att fara hem. Mellan 10 och 11 på kvällen knackar det dock försynt på dörren och gästhemsvärden står utanför: bilen är kommen! Mera detaljer om trafikröran får jag vartefter: det hade som sagt varit 75000 personer på Þingvellir, i 30000 bilar. Det hade tidigt blivit köer även till festligheterna, en del personer sägs ha suttit 5 timmar i kö dit (normalt tar resan knappt en timme) och kommit fram när det hela började ta slut, i den mån de överhuvudtaget kom fram och inte gav upp på vägen. Några dagar senare ser jag i en notis i Morgunblaðið att man tillsatt en utredning för att dels klarlägga hur det kunde bli så rörigt som det var, dels se på hur liknande villervalla skall undvikas vid nästa jubileum.

På morgonen den 18 juni lämnar vi alltså Reykjavík för att ge oss ut på landsbygden. Resan kommer att gå längs sydländsvägen bort till Egilsstaðir på Östlandet. Dit är drygt 70 mil, så gott som på kilometern lika långt oavsett om man far norra eller södra vägen. Jag har tidigare, år 1967, farit sydländsvägen så långt man då kunde, vilket var till Lómagnúpur strax öster om Kirkjubæjarklaustur: vägen slutade där vid Skeiðarársandur med de många floderna som rinner från Vatnajökull mot havet. Jag var i Egilsstaðir för drygt 20 år sedan och for då ner till Skaftafell på andra sidan om Skeiðarársandur. Från Kirkjubæjarklaustur var det 30 mil till Reykjavík, från Skaftafell 3 mil längre österut var det landvägen 100 mil till Reykjavík eftersom man inte kunde köra över sanden utan måste fara runt hela Island, in och ut med fjordarna. År 1974, till 1100-årsminnet av Islands bebyggelse, lades dock väg över sanden och ringvägen fullbordades. Första övernattnings i Hella vid Ytri Rangá varifrån vi nästa dag åker in i Þjórsárdalur. De första planerna hade varit att fara till

Landmannalaugar men snösmältningen är sen och trots att bilen är fyrhjulsdriven avråds vi från att försöka ta oss dit: vägarna är alltfjämt avstängda. Vi följer rådet och nöjer oss med dagsturen. Besök vid den framgrävda och återuppbyggda gården Stöng ger en av resans 10-poängare: ett ström- andspar som simmar i en å.

Efter ännu en natt i Hella vidare österut, besök i Islands äldsta hus i Keldur och vid Seljalandsfoss där en eyrarrós, västlig mjölkört, blommar. Två nätter tillbringas på en bondgård ett par mil väster om Vik í Mýrdal. Dagarna ägnas bl a åt fågelbergen vid Vik med deras myller av lunnar. Från 60-talet mindes jag hur man kunde komma 3-4 meter från lunnarna, men nu är de skyggare och lyfter när man kommer smygande med kameran - kanske beror det på att det är tidigare under häckningen. Utanför Vik finns en liten sjö Heiðarvatn där vi tar ett kyligt bad i stark bläst. Vid sjön står ett tält och två cyklar. Det visar sig vara ett par italienare som håller på att bryta upp, av någon anledning först vid ½2 på eftermiddagen. Vi pratar litet och de konstaterar att det är lättast att cykla när man har vinden "in the tail".

Vidare österut, övernattning i närheten av flodklyftan Fjaðrárgljúfur strax före Kirkjubæjar-klaustur. Nästa dag över Skeiðarársandur och fram till nationalparken i Skaftafell. Vi går in på informationscentralen och hör oss för om stigar i området; parkvakten är en ung flicka som bott i Göteborg ett år, som talar god svenska och rekommenderar en vandring med "jättemysig" utsikt över jöklarna. Utanför stannar just en buss och släpper av en större mängd turister bland vilka vi till vår överraskning igenkänner de båda italienarna som lyfter av sina cyklar. Fusk!, fusk!, väser de fyra yngsta medlemmarna i FNSiN-gruppen harmset. Vi går en eftermiddagstur upp till vattenfallet Svartifoss den dagen. Nästa dag satsar vi på en heldagsvandring österut. Det regnar något på morgonen så vi trycker en stund vid infocentralen. När regnat verkar lätta ger vi oss av, men efter en halvtimme friskar det åter i och efter ännu en timma är allting blött. Den karta som jag visserligen lagt i en innerficka men oförståndigt nog inte slagit in i plast blir sig aldrig riktigt lik. Lunchen intas vid en minimal toalett österut i Morsárdalur där tre personer i taget tränger ihop sig, gör i ordning smörgåsar och räcker ut till dem om står kvar i regnet. Vandringen går delvis genom stora fält av lupiner, sådana har planterats på åtskilliga platser på Island och sprider sig oroväckande raskt. Nya exemplar av eyrarrós iaktas vid Morsá.

Efter en natt ägnad åt klädtorkning fortsätter vi österut. Vi stannar en bit efter Fagurhólmsmýri och går upp mot jökeln men kommer in i ett storlabbsområde. Fåglarna gör ett mycket mäktigt intryck där de sitter på kullar och bevakar omgivningen, när man kommer för nära lyfter de och visar klart och tydligt att man bör återvända. Vägen går över Jökulsá vid Breiðamerkurjökull där avståndet mellan jökeln och havet endast är några hundra meter. Det är en säregen känsla att stå där och se på jökeln med kall bläst mot ansiktet medan solen värmer på ryggen. Sedan ca tio år kan man göra en båtutture på vattnet framför jökeln vilket vi provar på och till vår glädje får se sälar simma omkring bland isbergen.

De följande båda nätterna tillbringas i Höfn í Hornafirði, mellandagen bland annat vid Hoffellsjökull. Inne i en dal har vi turen att hitta ett renhorn: det finns ju ca 3000 renar på östra Island som på somrarna håller till på inlandet men på vintrarna drar sig ner närmare kusten. Från Höfn vänder vägen norrut utmed östlandskusten. Vi gör en avstickare in mot Lónsöræfi med dess ödsliga men färgrika och mycket vackra landskap. På en landtunga vid en havsvik ser vi ostronört. Efter övernattning i Djúpvogur, där det utlovats vandringstigar som dock visar sig svårorienterade, far vi över Breiðdalsheiði - med mycket snö - till Egilsstaðir där vi stannar ett par nätter. Den ena dagen går turen runt om sjön Lögurinn med vandring till det mäktiga vattenfallet Hengifoss och besök i Hallormsstaðaskógur, den andra dagen far vi över till Seyðisfjörður. Färjan Smyrill har kommit på morgonen och vi möter en del cyklister som tar sina första tramptag på Island. Vägen mellan Egilsstaðir och Seyðisfjörður är en av Islands högsta och går på ca 650 meters höjd uppe på Fjarðarheiði. Cyklisterna som kämpat sig upp från färjeläget ser matta ut, de barhänta även frusna: snön ligger djup på Fjarðarheiði.

Med kvällsplanet återvänder vi till Reykjavík dit vi kommer något senare än beräknat: i stället för att gå direkt som tidtabellen säger gör vi en hastig mellanlandning i Höfn och plockar upp en stor grupp japanska turister. Sista dagen på Island tillbringas till dels i badet i Laugardalur men ägnas även 50-årsjubileet: vi besöker den innehållsrika utställningen *Leiðin til lýðveldis*. Vägen till republiken, som behandlar utvecklingen från mitten av 1800-talet fram till 1944.

Erik Elvers

Årets julklapp!

Kall ökensand och heta källor *En bok om Island*

FNSiNs senaste bok, utgiven i somras, lagom till Islands femtioårsdag är en kärleksfull presentation av ett nordiskt land.

Endast 60 kronor för medlemmar!
För postbefordran tillkommer 10 kronor per exemplar.

Beställ omgående genom att sätta in beloppet på postgiro 60 80 83-2. Kom ihåg att skriva ditt namn och din adress.

Östersjön

Vi noterar, att Lördagsakademien vid Stockholms universitet ordnar en serie föreläsningar om Östersjön med temat "Hur vi hanterar en biologisk mångfald".

Föreläsningarna äger rum lördagar kl 14-16

1/10 *Östersjön - ett hav av överraskningar*
Professor Bengt-Owe Jansson, marinekologi

8/10 *Vem ska skydda Östersjön?*
Ett miljörättsligt perspektiv.
Docent Said Mahmoudi, internationell rätt

15/10 *Finns det en framtid för Östersjöns fiske?*
Ett ekologiskt perspektiv på naturresursanvändning
Docent Monica Hammer, naturresurshushållning

22/10 *Östersjöregionen - område i förvandling*
Docent Urwe Miller, kvartärgeologi

29/10 *Säkerhet och samarbete runt Östersjön*
Forskningssekreterare Carl-Einar Stålvant,
Centrum för naturresurs- och miljöforskning

INSÄNT INSPIRERAT

Jag står vid Stockholms gamla observatoriums teleskop och betraktar den lilla diffusa, ljusa fläcken, som är mittenpartiet av vår allra närmaste granngalax Andromeda och begrundar faktumet att detta ljus lämnade sin källa långt, långt innan någon Homo sapiens alls fanns till ens här på vår existensplats Jorden, någonstans i galaxen Vintergatans utkant.

Alltså står jag vid Stockholms gamla observatoriums teleskop och betraktar den lilla, diffusa, ljusa fläcken, som är mittenpartiet av vår allra närmaste granngalax Andromeda och begrundar faktumet att detta ljus lämnade sin källa långt, långt innan någon Homo sapiens fanns till ens här på vår existensplats Jorden, någonstans i galaxen Vintergatans utkant.

Arvo Norta 1993

PROGRAM hösten 1994

Tänk på att anmäla dig i tid när det krävs.
Hör gärna av dig till kontaktpersonen i förväg även om det inte krävs föransmälan. Programändringar kan inträffa med kort varsel..

HAVTORNSPLOCKNING

Söndag 9 okt

Sedvanlig utfärd till Byholma utanför Grisslehamn där vi hoppas att vi även i år hittar havtorn. Skulle de mot förmodan utebli får vi ändå en fin dag vid Ålands hav. Bären, som växer på mycket taggiga och ljuskrävande buskar, går lätt sönder när man tar i dem, varför de bäst plockas med hjälp av liten sax. Handskar, varma kläder, matsäck, burkar med tättslutande lock är lämplig utrustning. Samåkning i bilar från Bergshamra torg, T-bana Bergshamra (Mörbylinien) norra utgången, avfärd 9.00. Avstånd till Grisslehamn ca 11 mil, rekommenderad ersättning till bilförare 75 kr/person. Meddela om du har bil och kan ta passagerare.

Upplysningar: Erik Elvers, tfn 08-85 84 88 (b), 08-788 2998

Anmälan senast fredag 7 oktober till Britt Andersson, tfn 08-642 36 17, 08-788 21 97

BERÄTTARSTUGA (OM HANGÖ, ÖSEL MM)

Torsdag 13 oktober kl 18.30

Lokalen, Upplandsgatan 80, t v om porten

I kväll skall var och en som vill få lov att berätta om resor - som man har gjort eller som man vill göra. Framför allt kommer Kaj Valtersson och PG Braff att berätta om och visa bilder från resor som de nyligen har gjort till Ösel och till Hangö.

Därmed blir det här mötet också något av upptakt för dem som vill följa med PG till Hangö på en kortresa. (Se särskild notis)

Kaj Valtersson 08-16 23 91 (a), 08-710 18 92 (b)
PG Braf 08-664 19 01

RESA TILL HANGÖ - "FINLANDS SYDSPETS"

Torsdag - söndag 20-23 oktober
(eller 6-9 oktober om vi hinner)

PG Braf, inte helt okänd researrangör, erbjuder FNSiN-medlemmar att följa med på en kortresa till Finlands sydvästra hörn. Det innebär både natur- och kulturupplevelser, bl a 3,5 mil sandstrand i Hangö och Raseborgs fästning i Ekenäs.

Vi reser med båt och bil till Nådendal, Salo, Ekenäs och Hangö. Vi bor på pensionat Villa Doris (1882)

Ytterligare information och anmälan:
PG Braf 08-664 19 01

SVAMPVANDRING

Söndag 16 oktober

Vi går från Masmo tunnelbanestation till området kring sjön Gömmaren, ca en mil, och är ute sammanlagt 3-4 timmar. Kaffe eller the hos färdledaren efteråt för den som har tid.

Samling på perrongen i Masmo tunnelbanestation kl 11.00.

Anmälan senast dagen innan till
Claes-Göran Ström 08-19 12 52

SOLNEDGÅNG VID UPSALA HÖGAR

Thorsdag 3 november kl 15.48

Denna dag, enligt Snorre tiden för svearnas vinterbörjanblot, kan man se solen gå ner i rät linie utmed sidorna av Upsala högar. Om vädret är siktigt kontrollerar vi detta tecken på att Högarna kan ha fungerat som en forntida almanacka. Vid mulet väder inställes solnedgångsskådningen. SJ-tåg avgår troligen från Sthlm Central kl 14.03, från Märsta 14.30.

Anmälan senast onsdag 2 november till
Erik Elvers, tfn 85 84 88 (b), 788 2998 (a)

KÖRBÄRSTRÄDGÅRDEN

Torsdagen den 10 november

Följ med och se Tjechovs Körsbärsträdgården på Stadsteatern i nyöversättning av Lars Kleberg och regi av Ralf Långbacka. Föreställningen börjar kl 19.00 och pågår ca tre timmar, inklusive paus. Biljetterna kostar 120:-.

Hör av dig senast den 28 oktober till
Liisa Holopainen, tfn 08-663 49 54

VANDRING PÅ NORRA LIDINGÖN

Lördagen den 12 november

Vi tar buss till Elfvik och går tillbaka västerut längs Lidingöns norra strand. Samling vid spårarna T-banestn Ropsten östra utgången ca kl 10., medtag matsäck.

Ring Erik Elvers, tfn 85 84 88 (b), 788 2998 (a)
senast två dagar före exkursionen för anmälan och uppgifter om exakta tider.

BILDER FRÅN SYDOSTASIEN OCH AUSTRALIEN

Måndagen den 14 november kl 18.30
Lokalen, Upplandsgatan 80, t v om porten

Roger Uhlin gjorde för ett år sedan en fyra månader lång resa till Thailand, Malaysia (fastlandsdelen av landet), Western Australia och Nya Zeeland. I kväll berättar han till sina bilder om den långa resan. Det blir mycket natur men också gyllene Buddha-bilder och andra kulturella inslag.

Roger Uhlin 08-788 35 75 (a) 08-656 11 37 (b)

HÖSTMÖTE

Tisdag 29 november kl 18.15
Samlingssal 35, Brygghuset,
Norrtullsgatan 12 N, Stockholm

Medlemmarna i Föreningen Natur och Samhälle i Norden kallas härmed till ordinarie höstmöte å ovan angivna tid och plats.

Dagordning

1. Val av mötesordförande, mötessekreterare och två justerare
2. Fastställande av röstlängd
3. Mötets behöriga utlysande
4. Fastställande av dagordningen
5. Protokoll från föregående allmänna möte
6. Val av styrelse för 1995
7. Val av revisor och revisorssuppleant för 1995
8. Val av valberedning
9. Beslut om årsavgift för 1995
10. Förslag till budget för 1995
11. Motioner (Motioner skall vara styrelsen till handa senast tre veckor före höstmötet)
12. Övriga ärenden

Styrelsen

Efter mötesförhandlingarna berättar Peter Schantz om Ekoparken (Se notis nedan)

EKOPARKEN - VARIFRÅN OCH VARTHÄN?

Tisdag 29 november 19.00
Samlingssal 35, Brygghuset,
Norr tullsgatan 12 N

Ekoparken har varit en het fråga i den valdebatt som (när detta skrives) just har avslutats och lär förbli en viktig angelägenhet framöver. FNSiN är som bekant (?) en av de föreningar som ingår i Förbundet för Ekoparken.

Peter Schantz är styrelseledamot i Förbundet för Ekoparken och i vice ordförande i Haga-Brunnsvikens vänner. I kväll, efter höstmötet, kommer han att berätta för oss om tankarna bakom förslaget till Ekopark, hur det har gått och hur det kommer att gå.

Upplysningar:
Anders Schærström 08-758 30 03
Erik Elvers, tfn 85 84 88 (b), 788 2998 (a)

GLÖGG I ADVENT

Fredagen den 9 december, kl 18.00
Lokalen, Upplandsgatan 80, t v om porten

På Anna-dagen ses vi traditionsenligt för att avsmaka årets julglögg, pepparkakor samt förstås risgrynsgröt i sedvanlig ordning. Allt till självkostnadspris.

Har vi tur så läser Anders några vishetens ord innan vi beger oss ut i vintermörkret.

Anmälan önskas senast dagen före till
Britt Andersson, 08-642 36 17 (även telefonsvarare) eller
Liisa Holopainen, 08663 49 54 (b)

Och så tar vi en titt in i 1995....

STÄKSÖN

Söndag 23 april 1995

Karl-Erik Perhans är vid det här laget välbekant för många av FNSiNs medlemmar som därmed också vet vilken kunnig naturgeograf och underhållande pedagog han är. Som sådan är han också mycket eftersökt och upptagen. Därför har vi redan nu bokat en exkursion med honom i vår. Den här gången skall vi studera natur- och kulturlandskapet på Stäksön. Mer information i kommande programblad ...

GOTSKA SANDÖN

Pingsten 1995

Ja, nu har vi beställt plats på Gotska Sandön och på båten till nästa pingst. Någon bekräftelse på vår beställning har vi ännu inte fått. Den brukar dröja ett bra tag, men man måste vara ute i mycket god tid för att kunna räkna med att få de platser vi vill ha.

Liksom i år har vi begärt platser på båten till ön såväl på fredagen som på pingstafton för att den som vill skall kunna få en extra dag och den som inte kan ta ledigt en vardag inte skall behöva avstå. Vi har dock begärt gemensam hemresa på annan dag pingst.

Du kan redan nu anmäla dig preliminärt till någon av oss.

Erik Elvers 08-85 84 88 (b), 08-788 2998
Anders Schærström 08-758 30 03

Medlemsförmån:

frystorkad proviant till låga priser!

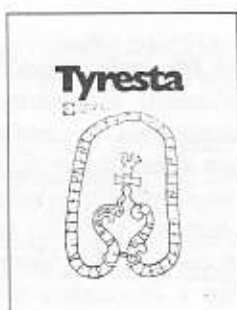
Kom ihåg att du som FNSiN-medlem får köpa frystorkad proviant till mycket låga priser! Kycklingrätter och köttgrytor för 25 kr påsen (i butikerna kostar motsv ca 40 kr) - här tjänar du snabbt in medlemsavgiften. Handla när du är i Lokalen eller kontakta närmaste styrelseledamot.

FNSiN Skrifter & Böcker

Föreningens skrifter kan beställas genom inbetalning till postgiro 60 80 83 - 2. Ange avsändare och vad beställningen avser. Priserna inkluderar moms.

Vid postbefordran tillkommer dock en portokostnad på 10 kronor per ex.

Upplysningar om skrifterna lämnas av Rolf Schwebs, tel 08-500 262 14(B), Floravägen 28, 137 38 VÄSTERHANINGE.

Tyresta

En tvärfacklig beskrivning av ett av mellansveriges finaste vildmarksområden. Rikt illustrerad med kartor och teckningar. 32 sidor. Pris 40:-, medlemmar 30:-.

Spetsbergen - land i norr

Förord av arktispionjären Helge Ingstad. En allsidig bild av Spetsbergen ges genom de 25 artiklarna som bl a behandlar historia, valfångst, kolbrytning, oljeletning, geologi, växt- och djurliv. 167 sidor. Pris 70:-, medlemmar 60:-.

Island i NOS

Ett särtryck av artiklar om Island som varit publicerade i NOS - plus ett par nya tillägg - historia, språk, geologi, nationalparker mm. Illustrerad med teckningar och foton. 61 sidor. Pris 40:-, medlemmar 30:-.

En färd till Island 1977

En reseberättelse om vad man kan råka ut för längs Islands vägar samt med avsnitt om geologi, flora, fågelliv och andra intressanta ämnen. Rikligt illustrerad. 52 sidor. Pris 50:-, medlemmar 40:-.

Gotska Sandön

En tvärfacklig beskrivning. Innehåller artiklar om geologi, dyner, flora, fauna, historia och livet på ön. Den första boken som behandlar ön ur alla synvinklar. Rikligt illustrerad med teckningar, kartor och foton. 112 sidor. Pris 65:-, medlemmar 55:-.

Natur och Samhälle i Estland

Utgiven 1991 ger denna bok en bred presentation av Estland vid tiden för självständigheten: arkeologi, geologi, historia, politik, ekonomi, naturvård och miljöproblem, byggnadsminnen och kyrkliga förhållanden. Boken innehåller även en miniparlör. Illustrerad. 117 sidor. Pris 90:-, medlemmar 60:-.

Sydvästgrönland

Expeditionsrapport från 1974. Rikt illustrerad med foton, teckningar och kartor. 150 sidor. Pris 70:-, medlemmar 60:-.

NY BOK

Kall ökensand och varma källor. En bok om Island

En kärleksfull presentation av ett nordiskt land. Om stora avstånd och närhet till naturen. Geologi, djur- och växtliv, historia, språk, litteratur, traditioner, mathistoria, naturvård, vistexter mm. Pris 100:-, medlemmar 60:-.